

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek poseben.

»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.— Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

NENADNA KRIZA FRANCOSKE VLADE

Sinoči je Tardieujeva vlada nepričakovano podala ostavko, ki je izvala splošno presenečenje — Odporn proti Cheronovi finančni politiki — Če ne bo obnovljena Tardieujeva ali Briandova vlada, bo prevzel krmilo zopek Poincare

Pariz, 18. februarja. Docela nepričakovano je nocoj ponoči podala francoska vlada svojo ostavko. Neposreden vzrok za ostavko je bila odklonitev zaupnice finančnemu ministru Cheronu povodom sinočne debate o finančnem zakonu v poslanski zbornici. Vlada se je protivila novemu členu finančnega zakona, ki ga je zahteval finančni odbor, a je pri glasovanju ostala z 281 : 286 glasovom v manjšini. Vlada je iz tega izvajala konsekvence. Seja je bila takoj prekinjena, na kar je vlada po kratkem posvetovanju z obolelim ministrskim predsednikom Tardieujem sklenila svojo ostavko. Ob 21.30 je bila ostavka izročena predsedniku republike. Do imergue-u, ki je ostavko sprejel.

Glede rešitve vladne krize še ni jasnosti. Na eni strani se z ozirom na zunanjopolitično situacijo podarja potreba, da ostane kabinet Tardieu - Briand še nadalje na krmilu, na drugi strani pa se označuje kot bodoči mož Raymond Poincare, ki je že ponovnokrat rešil Francijo iz težkih kriz.

Pariz, 18. februar. Dasiravno se je v zadnjem času že ponovno govorilo in pisalo o krizi Tardieujeve vlade, je vendar padec njegovega kabineata izval največje presenečenje. Pričakovalo se je sicer, da bo prišlo po končani londonski konferenci do izpreamemb v vladni večini in v kabinetu samem, vendar pa je padec vlade v sedanjem trenutku prišel popolnoma iznenadno.

Neposreden povod

za krizo vlade je bila razprava o finančnem zakonu. V proračunski debati je finančni minister Cheron naletel na velike težkoče, ker se je protivil znižanju davkov. Krizo vlade pa je prav za prav izvala.

Celokupna finančna politika,

ki je bila že več tednov v parlamentarnih krogih in v francoskem tisku predmet ostrih kritik. Ne samo opozicija, marveč tudi vladne stranke, zlasti pa predstavniki gospodarskih krogov in gospodarskih organizacij so predhvacivali vladi, da spravlja s svojo politiko narodno gospodarstvo v krizo. S te strani se je zahtevalo, naj se 18 milijonski prihranek uporabi za

Znižanje davkov.

Ker je vlada odklanjanila takočne davčne olajšave in oblikovala znižanje davkov šele prihodnje leto, se je položaj vedno bolj zaostril in dosegel kulminacijo na snočni seji poslanske zbornice, ko je finančni minister odklonil razne spremembevalne izdolge z motivacijo, da za predlagane izdolge nima kritika. Če tudi je finančni minister pri tem opozarjal na potrebo ravnavsja v državnem proračunu in utemeljeval svoje stališče s tem, da tvori sedanj proračun klub velikim prihrankom le prehodno dobo, v kateri je predvina finančna politika skrajno na mestu in da so prihranki potrebeni za amortizacijo javnih dolgov, kakor tudi ne glede na to, da je finančni minister opozarjal na važne mednarodne probleme, ki zahtevajo notranjo solidarnost, se je zbornica izrekla proti njemu.

Ministrski predsednik Tardieu, ki je že več dni bolan in leži v postelji, je bil o dogodku v poslanski zbornici takoj telefonično obveščen. Na njegov poziv so ob 21. zbrali na njegovem stanovanju vse ministri. Po kratkem posvetovanju so sklenili, da

Poda celokupna vlada demisijo.

Ob 21.30 sta odšla ministra Cheron in Maginot v Elysee, kjer sta predsedniku republike izročili ostavko. Ko sta ob 22. zapuščala predsednikovo palato, so ju občani novinarji s kopico vraščani. Briand, ki je med tem dosegel pred palato, je na vprašanje novinarjev izjavil, da bo novo vlado bržko zopet sestavil Tardieu. V parlamentarnih krogih so se zvezčer širile

Najrazličnejše kombinacije

o sestavi nove vlade. Smatra se kot zelo verjetno, da bo novo vlado sestavil Tardieu, moral pa bo izločiti sedanjega finančnega ministra Cheron. V tem primeru bi v vlogo vstopili radikalni republikanci. Kot eventualni naslednik Tardieuja se označuje tudi predsednik radikalne frakcije Chautain, ki je imel ministro nedelj velik politični govor. Glede na to pa, da je Poincare že skoraj popolnoma ozdravel, smatrajo, da bo predsednik republike njemu poveril sestavo novega kabineta.

Odmev v Londonu

Pariz, 18. februarja. Vest o padcu vlade je izvala povsod največje presenečenje. Zelo vznemirjevalno pa je vplivala vest o francoski vladni krizi na londonsko razorožitveno konferen-

co. Po mnenju konferenčnih krogov bo morala konferenca počakati na rešitev vladne krize v Parizu, ker so baš sedaj v ospredju konferenčnih razprav predlogi in zahteve Francije. Dopisniki pariskih listov pa poročajo, da bo ostalo stališče Francije in ves njen program na londonski razorožitveni konferenci neizpremenjen. Splošno presenečenje je tudi vpliv, da današnji listi še skoraj nihče ne pišejo o sestavi bodoče vlade. Omejujejo se le na kratke beležke, v katerih napovedujejo obnovo Tardieujeve ali pa Briandove vlade. Danes določeno se bodo pričele konzultacije glede rešitve vladne krize.

London, 18. februarja. O demisiji francoske vlade poroča danes samo »Daily News«, ki naglaša, da ima kriza francoske vlade lahko zelo neugodne posledice za londonsko konferenco. Po izkušnji zadnje dobe lahko trajta kriza tri tedne, v sled česar bi zaostajalo tudi vse delo na londonski konferenci, ki se baš sedaj v glavnem bavi s francoskimi zahtevami. Izgleda na uspeh londonske konference so postalj zaradi tega zelo neugodni.

Po informacijah istega lista je vest o padcu francoske vlade tudi v Washingtonu izvala silno presenečenje.

Odgovor mitropolita Sergija papežu Piju XI. V sovjetski Rusiji nihče ne preganja vernikov — Komunisti zavračajo intervencije inozemstva

Moskva, 18. februarja. d. Sovjetski listi objavljajo razgovor z voditeljem ruske pravoslavne cerkve, mitropolitem Sergijem, ki odgovarja na pismeni protest papeža Pija XI. zavoljo preganja vernikov v Rusiji.

Mitropolit Sergij je izjavil, da ni mogče govoriti o pregajanju ver v sovjetski Rusiji. V resnicu so bile zaprte v zadnjem času nekatere cerkve, toda ne na zahtevo oblasti, temveč na pobudo prebivalstva. V sovjetski Rusiji nihče ne prepoveduje duhovnikom opravljati službo božjo. Dopusčen je celo svoboden verski pouk. Vse vesti, ki krožijo v inozemstvu o dozdevnem pregajanju vernikov in duhovnikov po Rusiji, so v bistvu samo zlobna obreka vlastne gospodarstva. Nastop papežev in njegov protest proti pregajanju vernikov, je v bistvu samo poskus hujskati katoličane proti sovjetski uniji. Ravn tako je terba obsoditi nepričakovani nastop nadškofa Canterburyjskega, ki je imel samo ta namen, da bi pripravil teren za intervencijo angleške vlade proti sovjetu.

Poučeni krogi pa opozarjajo pri tej izjavi na to, da je mitropolit Sergij pred leti sklenil s sovjetskimi mogoci mir in da so mu bile izjave, ki jih je dal v prilog sovjetskem napisane v komisariatu za zunanje zadeve. Zanimivo pa je pri

tem to, da sovjetski funkcionarji sami priznavajo, da je bilo zadnje čase zapatih mnogih russkih cerkv in izgnano veliko število svečenikov v Sibirijo.

Moskva, 18. februarja. d. »Pravda« objavlja daljši članek intervencij velenj zaradi preganjania vernikov v sovjetski Rusiji, katero napovedujejo različni evropski listi. Ob tej prilici ugotavlja list, da bo sovjetska vlada najodločnejše odklonila vsak poskus inozemstva vtikti se v odnošaj med cerkvami in sovjetsko Rusijo. »Izvestija« pa izjavlja, da je vlada sovjetske unije gospodarsko in politično popoloma neodvisna od ostalega kapitalističnega sveta in da si ne bo dala predpisovati od inozemskih sil, kako naj postopa v čisto notranjih zadevah. Vse ogorčenje inozemstva zaradi dozdevnega preganja vernikov v Rusiji ni drugač, kakor pripravljanje svetovne javnosti na novo veliko vojno proti sovjetu.

Grozilna pisma papežu

Pariz, 18. februarja. f. »Agence Fourier« dozna iz Vatikanata, da so od onega časa, ko je bila objavljena papeška enciklika proti pregajanju vernikov v sovjetski Rusiji, dospela v Rim številna grozilna pisma na papeža Pija XI., ki so bila vsa oddana v Moskvi.

Skavti

pri prosvetnem ministru

Beograd, 18. februar. Danes je posestila ministrica Božo Maksimovića deputacija skavtov in izvidnikov pod vodstvom državnega svetnika dr. Cede Mihajlovića. Deputacija je poročala prosvetnemu ministru o svojem delovanju ter ga navošila, naj dovoli srednješolski in mladinski sodelovanje v skavtski organizaciji. Minister prosvete je obljubil, da bo prošnjo upošteval. Deputacija je obenem povabilo ministrica Maksimovića na proslavo svoje 20letnice, ki se bo vrnila letos poleti v Beogradu.

V smrt zaradi sramote

Beograd, 18. februarja. AA. Včeraj poščedne se je poskušala obesiti učenka šole za dobitje M. Rumenovićeva. K sreči je bila še pravčocno rešena. Pri zasiščanju je izjavila, da je hotela storiti ta obupen korak radi nasilja, ki je bilo izvršeno nad njo. Pripovedovala je, da bi te sramote ne more preživeti in da je ponoči neka oseba vdrla v njeni sobo in ji storila silo. Protikrivno je bila uvedena stroga preiskava, zdravniški pregled pa je ugotovil, da so podatki nesrečne točni.

Amanulah v Benetkah

Benetke, 18. februarja. AA. Bivši afganistanski kralj Amanulah in njegov brat sta prispevali v Benetke.

Konferanca gospodarskih organizacij

Beograd, 18. februar. AA. V prvi polovici meseca aprila bo v Dubrovniku konferanca zastopnikov gospodarskih organizacij iz vse države. Med drugimi gospodarskimi vpravili bo na tej konferenci posvečena posebna pažnja pospeševanju turizma v naši državi, zlasti v primorskih krajih. Na tej konferenci bo nadalje določen dnevni red za letni kongres zastopnikov vseh gospodarskih zbornic meseca septembra v Beogradu. Po končani konferenci v Dubrovniku se bodo delgati napotili v Podgorico, da obiščejo tamožno najmlajšo zbornico.

Zadužnica za žrtve »Dakse«

Beograd, 18. februarja. Danes dopolne se je vrsila v katoliški cerkvi zadužnica za žrtve paroča »Dakse«. Pri posvetovanju so zastopnik kralja, vojni minister general Hadžić in minister socijalne politike dr. Držić ter mnogoštveni v Beogradu st眷nici.

Zdravstveno stanje nemškega poslanika še vedno kritično

Beograd, 18. februarja. Stanje nemškega poslanika Kösterja je še vedno neizpremenjeno. Kritično. Ponoči so ga v drugič operirali, vendar pa se ludi po tej operaciji njegovo stanje ni zboljšalo.

Še o okrožnici g. Ogrina

G. Ogrin ni bil pooblaščen za svoje postopanje od pristojnega odbora — Zavod mora poslovati pod kontrolo

Naš list je objavil v soboto okrožnico, ki jo je razposlal podpredsednik zbornice za TOI g. Iv. Ogrin, kot politično ljudem po dejeli s prošnjo, naj mu imenujejo »res prave zaupnike« za Zavod za pospeševanje obrti, ki ga je osnovana in ga bo vzdrževala zbornica za TOI. To okrožnico smo ponatisli po »Obretnem vestniku« obenem s komentirjem, ki ga je objavila Zveza obrtnikov zadržev v Ljubljani in v katerem se ugotavlja, da nosi ta okrožnica sicer podpis podpredsednika zbornice, ne pa žiga zbornice za TOI, niti spodpis odgovarjega zborničnega uradnika. V današnjem »Slovencu« objavlja g. Ogrin nekako opravilo svojega postopanja. Ugotovljamo samo naslednje:

Zbornica za TOI je votirala za zavod za pospeševanje obrti za l. 1930 650.000 Din, dcemir je od prej na razpolago v to svrhu 250.000 Din. Odbor, ki ima upravljanje Zavoda za pospeševanje obrti, tvorijo vse člani obrtniškega odbora, 1 član trgovskega odbora in 2 člani industrijskega odbora. Ta odbor se še ni konstituiral in nihče zato tudi ni morel biti pooblaščen, da bi smel v njenem imenu izdajati kakšno okrožnico. G. Ogrin tudi ni razposlal kakšno okrožnico, ki ga je omerni, svoje okrožnice kot predsednik zbornice, ampak kot povsem privatna osebnost. Razen tega se ima obračati po obstoječih predpisih zbornica za razna mnenja in nasvetne na obstoječe obrtniške strokovne organizacije, ne pa na posamezne osebe, ki predstavljajo v javnosti samo svoje osebne interese in ne mnenja celotnega obrtništva. Zavod za pospeševanje obrti bodo s svojimi zborničnimi dokladami vzdrževali vsi obrtniki, kakor prispevajo za zbornico samo, zaradi česar se ne more smatrati kot nekaka privatna ustanova g. Ogrina in njegovih osebnih prijateljev ali sončljenikov, ki so morda mnenja, da se sneče občekovite ustanove izkoriscati v zasebeni sebični namene.

Sicer pa na očitku »Obretnega vestnika«, ki jih je ponatisnil taš list, g. Ogrin ni odgovoril. Prav nič ne rečemo na ugotovitev, da njegova okrožnica ne nosi žiga zbornice, da g. Ogrin ni razposlal okrožnico kot predstavnika zbornice in službeno osebnost, ampak kot privatna oseba, da je nuj poslat obrtniškim zadrževam, ampak zasebnikom. G. Ogrin ne pove, katerim osebam je razposlal okrožnico, v kateri prosi za nadležno ljudi, ki bi bili lajko prejeli pravljivke.

Kar se tiče priporabe, da institucija urada za pospeševanje obrti ne odgovarja željam in potrebam našega obrtništva, ob katerem se g. Ogrin spodrlja na koncu svoje izjave, vztraja na njej, ker nam je znano, da so obrtniki za to ustanovo le pod pogojem, da se pospeševanje obrti vrši pod kontrolo. Zavod za pospeševanje obrti mora biti javna ustanova, ki naj služi interesu vseh obrtništva, ki nad vrši svoje delo pod nadzorstvom oblasti in drugih poklicnih zadržev, ne sme pa biti zasebna ustanova g. Ogrina in njegovih osebnih prijateljev ali sončljenikov, ki so morda mnenja, da se sneče občekovite ustanove izkoriscati v zasebeni sebični namene.

Občinske volitve na Bolgarskem

Volilna borba je bila zelo ostra in krvava — Vlada je dobila nad pol milijona, opozicija pa okrog 300.000 glasov. Odmevi v tisku

Sofija, 18. februarja. V nedeljo so se vrstile po vsej državi občinske volitve. Volilna borba je bila zelo ostra in je tekla tudi kri. Po dosedanjih vesti je prišlo na mnogih krajih do krvavih spopadov, pri čemer je bilo tudi več sloveških žrtv. Četudi še niso znani točni rezultati, je vendarle že gotovo, da je dobil Demokratički Zgvor največje število glasov. Vladna večina je dobila nad pol milijona glasov, opozicija pa skupno 300.000. Glede na ta izid volilne pišejo današnji listi, da bo v kratkem izvedena rekonstrukcija vlade.

Sofija, 18. februar. AA. Povodoma občinskih volilnih piše demokratični list »Znamenje«, da so bile objavljene očvidno potvrdjene Stevilke o izidu. Ce se te Stevilke primerjajo z volilnimi rezultati v posameznih krajih, ki so znani, se pride do tako čudnih zaključkov, da se jim bo moral snejeti tudi naši navdušeni pristaj »Zg

Poslanica starešinstva SKJ

Pustite deco k Sokolu, kajti lepota in zdravje njenega življenja je najsvetlejši ideal slovanske sokolske misli.

V >Službenih novinah je objavljen statut Sokola kraljevine Jugoslavije, a prva številka »Sokolskega glasnika« objavljena v sedanji.

proglas starešinstva SKJ

Sokoli! Bodite tudi odalej vaemu našemu narodu vzor edinstva! Bratje in sestre! Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je bil na pobudo našega kralja ustanovljen, da združi vse sile jugoslovenskega naroda, zaradi telesne in moralne vzgoje, je začel s tem, da ima svoje statute in svojo upravo, svoje delo in svoje življenje. Pota, po katerih hočejo naše Sokolstvo, in cilji, h katerim bo težilo in ki so obeleženi v ustanovnem zakonu in v statutih, niso neznani in novi. To so pravci, ki so Sokolstvo vrgajali v idejah njega utemeljitev Tyrša in Flügnerja, v idejah bratstva, enakosti in svobode, trajno zvesti vodilni misli, da je treba s poštovanjem in udanostom razvijati vse narodove telesne in duševne sile, da se ustvari boljša bodočnost in omogoči napredek naroda, da ne bi iskali pri tem zase koristi in slave. Z zakonom in statutu je stavljeno v dolžnost nove sokolske organizacije v naši državi, da združi telesne, morale in nacionalske jugoslovenske državljane in da uvrsti stike z ostalimi slovanskimi sokolskimi bratji, kakor tudi z organizacijami ostalih držav z enakimi ali podobnimi cilji. Ceprije je bilo Sokolstvo, ki je združeno v savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, ustanovljeno z zakonom, bo stalo tudi v bodoče organizacija privato inicijative naše nacionale zavesti, ustanova najbolj zdravih individualnih in kolektivnih sil našega naroda, skratka organizacija, v katero polaga vsak naš član prostovoljno vse svoje osebne sposobnosti, svojo plemenito ljubezen do kralja, naroda in domovine, skratka svojo pripravljenost, da ne glede na kakšnike žrtve sodeluje z bratsko slogom, z ljubezni in nesobičnostjo pri urešenju velikih sokolskih idealov Resnice, Pravice in Lepote. V novem sokolskem telesu naj oživi stari sokolski duh, ki nas je vedno učil, da je morala edini temelj, na katerem počiva družabni red, vsa kultura in civilizacija, da je najvažnejši pogoj obstanka in pogoja vsakega naroda in zato tudi našega. Ta duh nas je stalno opominjal na Tyrševe besede, da si vsak narod riše pravce svojega duha in da se ni noben narod, najs bi velik ali majhen, izginil, dokler je bil zdrav in sposoben in da je naposled tudi silno rimsko cesarstvo razpadlo, ko ga je razdalj črv nemoral, razudanost, sebičnost, podlosti, lenobe in nedelavnosti. Ta duh nas je opozarjal nadalje na pametne in modre besede velikega ameriškega državnika Teodora Rooseveltja, da se veljava naroda in njegov pomen v zgodovini človeškega razvoja ceni po njegovih delih na področju splošne kulture in civilizacije. Ta duh naj nas uči, da ne pojmiemo narodnosti samo kot prazne sentimentalnosti in hvalisanja s slavno prošlostjo in da ne živimo življene samodopadenja nad slavo in veličino prošlosti, marveč, da delujemo na to, kako napolnitvi sedanjost in bodočnost z lastnimi deli in vrlinami, ki naj naš narod postavijo na vidno mesto kulturne zgodovine človečanstva in da postane naš narod iz lastnih sile sposoben za uspešno tekmovanje med narodi za obstanek in za napredok kulture in civilizacije. Ta duh nam neprestano pravi:

Kojoj in Jarc v Kočevju

Kočevje, 17. februarja.

Eno najbolj aktivnih naših provincialnih mest je gotovo Kočevje. Med tem ko zepadajo druga mesta v nekako pasivnost, so začeli naši ljudje in Kočevju s sistematičnim prosvetnim in kulturnim delom, s katerim je bilo treba pokazati Kočevljarem Nemcem, kaj smo, kaj znamo in kakšna je naša kultura. S takim pozitivnim delom so se naši ljudje pridobili simpatije kočevskih Nemcev in danes skoraj ni več kulturne prireditve v tem mestu, katere se ne bi udeležili tudi Nemci ter izrekli zasluge povhade našim pionirjem, pevcom, pevkam, glasbenikom, igralecem itd.

Posebno aktivna je ta stran kočevskega mesta, odkar so tu ustanovili kraljevno organizacijo jugoslovenskih emigrantov, ki je priredila že več večerov naše kulture. V vrsti takih večerov je bil v nedeljo tudi koncert skladatelja Marija Kogoj in opernega pevca Angela Jarc-a.

Za koncert je »ladalo veliko zanimanje, tako da je bila dvorana v hotelu »Trst«, kjer se je vršil, popolnoma zasedena. Načrti so bili ne samo vsi primorski emigranti, katerih je v Kočevju že lepo število, často so bili zastopani tudi kočevski Nemci. Prisoten, iskren in mestoma viharjen aplavz je pričkal, da so bile izvajanja na visini in da so občinstvu nad vse ugajala.

Jako je občinstvu ugajal Kogojev »Sprechod v zimov«, »Lohengrin« so sprejeli z velikim navdušenjem. Rešljivo vžgal je »Smaj« se bajacob, ki ga je z globokim občutjem zpel Jarc.

Sledile so naše narodne pesmi, katere je na klavirjež zvenjalo spremljal Kogoj. Navdušenja ravno pri narodnih pesmih kar ni hotelo biti konec. Ni treba omenjati, da so segle najglorie naše primorske narodne pesmi. Slednjih je Jarc zpel še nekaj čeških narodnih pesmi, ki niso vsebitve niti manjšega aplavza kakor domače.

Sport

— Sekretaria ZNS. (Službeno). V torek, dne 18. februarja ob 8. uri zvečer v kavarji Evropa seja upravnega odbora in ob 9. uri plenarni sestanek vseh saveznih in podsaveznih sodnikov. Udeležba dolžnost

Psiholog. Odškodno poznate tako dobro ženske? Iz svojih dram.

Naši književniki o Cankarjevem spomeniku

S Cankarjevim spomenikom doživimo najbrž novo Krpanovo kobillo

Ljubljana, 18. februarja.

Jakopščovo odprto pismo na slovensko javnost glede Cankarjevega spomenika na Vrhniku je vzbudilo slasti med našimi književniki živahen odmev. Književniki z Otonom Zupančičem na čelu so mnemata, da je zirija, obstoječa iz mojstra Jakopšča, prof. arhitekta Plešnika, Sternena, dr. Steleta in dr. Vurnika bila tako, da ne dopušča nobenih dvomov, ali je razsodila prav ali ne, temveč da je je absolutno zaupati.

Zanimaiva so pisma, ki jih je uredništvo prejelo od naših književnikov o Cankarjevem spomeniku. V njih naglašajo, da ne gre, da bi o tako važni stvari, kakor je Cankarjev spomenik, odločil nekakšni veliki glas (I.), kakor hočejo Vrhničani. Ugloden književnik je celo mnenja, da doživimo s Cankarjevim spomenikom novo Krpanovo kobillo.

Postavljanje spomenikov — nam piše, ima v slovenski knjigi že nekaj tragikomatičnih poglavij. Eno najkrepkejših je napisal Ivan Cankar sam. Kakor vse kaže, bo prihodnje poglavje v tej knjigi ravno Cankarjev spomenik. Zadeva je res že kar mutna.

Ne vem, ali so v današnjih časih spomenici res najprikladnejši izraz narodovega čescenja in hvaležnosti. Mislim, da bi se Vrhnik najčastnejša oddolžila delu svojega rojaka, ako bi v svojem lepem trgu. Na Klancu, zgradila primeren Cankarjev dom, prizbežaličje tistem otrokom, siromakom in

breadoncem, ki jim je pisatelj sam v svojem delu postavil toliko idealnih spomenikov.

Ce pa že mora biti spomenik, je za pametnoga človeka jasno, da ne bo dela naročal pri čevljaju, temveč pri kiparju. Kakšen bo spomenik — je svedec nekajte rešitev. Vrhnika si želi svojega slovenskega znanca in rojaka, kot ga je poznala iz družbe, iz krčme, iz ceste. Naj ga ima! Samo nekaj je pri tem čisto gotovo: kakor mož s knjigo v roki se ni pesnik v vojak na konju še ni Napoleon, prav tako oglijen havelok še ni Ivan Cankar. Dejal bi, da je treba še nekaj več, ker je bil tudi Ivan Cankar še nekaj več, nego znanc s ceste in iz krčme.

Tisto, kar je potrebno še, pa more ustvariti samo umetnik, kakor je to dostupil iz pisateljevih del. In samo večje oko umetnikovo more presoditi, ali je kipar izklesal resničen duhovni obraz pesnikov ali ne. Zato so potrebeni presojevalci. Ako sta bila med temi presojevalci mojstra kot sta Plešnik in Jakopšč, je mislim, slovenska javnost in menda tudi Vrhnika lahko posmireja, da sta odločila tako, kakor je prav. Ce pa se zdi Vrhnik teh presojevalcev premalo, naj pozove mednje še literarne izvedence, izdajatelja pisateljevih del prof. Cankaria. In ako končno poslani osnutki ne prijajo umetniškemu okusu Vrhničani, naj razpiše odbor pač nov način.

Krvavo ženitovanje pri Grosupljem

Prežarji z vilami in noži — Orožniki so danes pripeljali glavna krivca v ljubljanske zapore

Trajalo bo še dolgo, predno bo popolnoma odpravljena najgrša navada kmečkih fantov, namreč obračunavanje z nožem. Novi kazenski zakon ima stroge kazenske določbe proti napadalcem, ki se poslužujejo noža. Ljubljansko deželno sodišče je take »junake nožac« že obodočilo po novem zakonu na voščeno krate.

V malem naselju Medvedjici, občina Lipljanje pri Grosupljem, so v nedeljo slavili ženitovanje. Proti večeru se je zbrala pred nevestino hišo na preži večja skupina kmečkih fantov iz vseh bližnjih vasi. Že močno vjenjeni fantje so začeli razgrajati, ker jim ženin ni ustregel. Prišlo je do pretepa. Alojzij Jeršič je stopil iz hiše med fantje, da bi jih pomiril. Toda, kakor da bi se domenili, so se nehalni pretepati ter so skupno navljeti na Jeršina z vilami in noži. Jeršin se je z veliko težavo resil pred napadalci v hišo. Ves oblit s krvi je sredno sbojevskliknil: »Primčev me je z nožem!« Nato se je zgrudil neravesten na flia. Polklicali so zdravnik iz Grosuplja, ki je poškodovan obvezal. Začasno je Jeršin

ostal v domači oskrbi.

O dogodku obvečeni orožniki v Grosupljem so še isti večer prišli v Medvedjico ter napravili mit. Fantje se so po načelu razkropili na vse strani. Včeraj so orožniki pričeli zseljevati posemene udeležence pretepa, ki pa zvratča kriundo druga na druga. Končno so orožniki prijeli posestnikova sinova, 21letnega Janeza Primca in 26letnega Janeza Novaka, oba doma iz Smerenja. Ko so ju zasliševali, je Janez Novak priznal, da je Jeršina udaril z volkimi gnojnimi vilami, toda ne ve, kam ga je udaril. Janez Primc je orožnikom odločno zanikal, da bi bil on pri tem rabil nož in da bi on sunil z nožem Jeršina. Jeršin se je z veliko težavo resil pred napadalci v hišo. Ves oblit s krvi je sredno sbojevskliknil: »Primčev me je z nožem!« Nato se je zgrudil neravesten na flia. Polklicali so zdravnik iz Grosuplja, ki je poškodovan obvezal. Začasno je Jeršin

Posnemanja vreden sklep

Nobena prireditev zadnjih let ni tako dobro uspela kakor kulinarična razstava. Verkraj so bile dvorane tako nabasane, da je bilo ogledovanje nemogoče. Se večji kačkar gmoten, je pa moralen ustek, ker je razstava dočakala, da tudi na tem polju prav nič ne zastajamo za veliko Evropo in da smo pripravljeni tudi na največje mesečne razstave tujcev. Na kratko, kulinarična razstava je sigurna garancija, da postanemo eminentno tujščop omrežje delžela, če bodo z enako vnamo vsi faktorji, ki prihajajo v poštev, pri delu. Ziseč je pa uspešni razstevil, če pomislimo, da razstava ni delo kakih močnih organizacij, ki imajo na razpolago velike kapitalije in globoke vire dohodka, temveč jo je z največjim rizikom priredila organizacija skromnih restavracijskih ustanovitev. Kuhanji in natakanji niso gospodarji, to so delavci. Ampak poglejte, koliko socialnega čuta imajo!

Včeraj popoldne je razstavni odbor imel zaključno sejo. Ne v elegantnem klubovem lokalju s fotelji, temveč tam v zadnjem traktu »Uniona«, nekje za odrom v spalnici kuhanjskega objekta. Mirno, a z globoko zavestjo, da je opravljeno veliko dela, kakor bili mora, je predsednik Ivan Babnik pozval blagajnikom Ribharda Vosperniku, ki je razglasil naslednjo razdelitev plosow in veselic, ki jim je namen le zavaba.

Preverjeni smo, da bo javnost značilni človeklobušne sklepne razstavne odbora in da tudi njegov umestni apel ne bo naletel na gluhu riersa. Agliti in požrtvovani odborniki pod vodstvom gg. Rabinek, Vospernika in Brifachha res zavsljijo popolno priznanje in pohvalo javnosti.

Obstaja, da je razstavni odbor imel zaključno sejo. Ne v elegantnem klubovem lokalju s fotelji, temveč tam v zadnjem traktu »Uniona«, nekje za odrom v spalnici kuhanjskega objekta. Mirno, a z globoko zavestjo, da je opravljeno veliko dela, kakor bili mora, je predsednik Ivan Babnik pozval blagajnikom Ribharda Vosperniku, ki je razglasil naslednjo razdelitev plosow in veselic, ki jim je namen le zavaba.

Slovenska drama v prizorišču južni francoske komedije »Življenje je lepo« za abonanta reda A. To optimistično komedijo v treh dejanjih je uredil za načrter od prof. Šest. Naslovnici pa: ga Mira Dantona, ga Juvanova in gđana Vida ter gg. Lovar, Železnik, Bradina, Lipa, Jerman, Škrbnič, Plak, Plak in Potokar. Komедija je zelo interesantna in te ena najbolj uspešnih del letosne sezone, njenega veselega repertoarja.

Rozetčki in predstavljali večer slovenskega pesnika Dantona, ki ga v Jubljani drži v petek, dne 21. t. m. Stavni umetnik obiskuje na železniškem prelazu v Poljanski ulici. Prekom je zapornice in povzročil železnični 300 Din škode. Bila je sreča v nesreči, da je nezgodno opazil železnični čuval Košir, ki je motorno kolo tik pred prihajajočim vlakom potegnil s proge. Lampel je ostal nepoškodovan. Mož zatrjuje, da mu je brizigno blato v oči in da zato ni opazil zapornice.

Iz gledališke pisarne

Drama

Začetek ob 20. zvečer.

Torek, 18.: zaprt.

Sreda, 19.: Življenje je lepo, A.

Cetrtek, 20.: Cvrček za počelo, B.

Petak, 21.: Recitacijski večer nemškega pesnika Dantona, Izven.

Sobota, 22.: Krog s kredo, D.

Nedelja, 23.: ob 15. Pogumni Tonček. Ljudska predstava pri znižanih cenah, Izven.

Ob 20.: Za ljubezen so zdravila. Ljudska predstava pri znižanih cenah, Izven.

Ljubljanska drama v prizorišču južni francoske komedije »Življenje je lepo« za abonanta reda A. To optimistično komedijo v treh dejanjih je uredil za načrter od prof. Šest. Naslovnici pa: ga Mira Dantona, ga Juvanova in gđana Vida ter gg. Lovar, Železnik, Bradina, Lipa, Jerman, Škrbnič, Plak, Plak in Potokar. Komедija je zelo interesantna in te ena najbolj uspešnih del letosne sezone, njenega veselega repertoarja.

Rozetčki in predstavljali večer slovenskega pesnika Dantona, ki ga v Jubljani drži v petek, dne 21. t. m. Stavni umetnik obiskuje na železniškem prelazu v Poljanski ulici. Prekom je zapornice in povzročil železnični 300 Din škode. Bila je sreča v nesreči, da je nezgodno opazil železnični čuval Košir, ki je motorno kolo tik pred prihajajočim vlakom potegnil s proge. Lampel je ostal nepoškodovan. Mož zatrjuje, da mu je brizigno blato v oči in da zato ni opazil zapornice.

Naravoslovje vseh sedaj v Franciji življenje profesorjev bi bilo zelo zanimivo.

Otoki v Sredozemskem morju so vsi večji ali manjši od Sicilije.

Anglija je razen Rusije in Kine največja država v Evropi.

V Angliji je za vse, ki predstavljajo najlepše govedo, razpisano dosmrtno zavarovalje.

Pravijo, da je v Angliji 25 milijonov ovac, vendar pa to ni verjetno, ker takiko ovac niti izračunati ne moremo.

Dnevne vesti

— Tovarnar Peter Kozina težko oboli. Znani tovarnar in industrijač g. Peter Kozina je te dan težko oboli. Pretekelo temelj je bil g. Kozina v Beogradu, kjer je jedel pri obdu obrobi in si je že njo pokvaril želodec. V Ljubljano se je vrnil že bolan, kljub temu pa ni legal v posteljo. V sredo se je celo z avtom odpeljal v Tržič. Želodčnemu obolenju se je pridružila še pljučnica ter notranje komplikacije. V soboto poonoči je bilo stanje g. Kozino že skrajno kritično, bolnik je imel temperatu 41 stopinj. Včeraj se je njegovo stanje nekoliko zboljšalo, davi pa zopet poslabšalo. Zdravnik pravijo, da je položaj gosp. Kozino zelo resen. Uglednemu tovarnarju želimo skorajše okrevanje.

— Albert Thomas v Beogradu. Ravatelj Mednarodnega urada dela Albert Thomas prispe v Beograd 27. t. m. Njegov prihod v našo državo je v zvezi s pripravami za revizijo socialno-politične zakonodaje. Centralno tajništvo delavskih zbornic sklicuje skupno posvetovanje zastopnikov delavskih sindikatov in delavskih zbornic, ki se bo vršilo 28. t. m. zvečer v Beogradu. Na posvetovanje so povabljeni poleg delavskih zbornic zastopniki vseh delavskih in uradniških sindikalnih organizacij v naši državi. Albert Thomas bo na posvetovanju obvestil udeležence o stališču mednarodnega urada dela glede na revizijo naše socialno-politične zakonodaje.

— Udrženje zdravnika-stazistov. Puščajo mladi zdravniki, ki morajo po teoretičnih medicinskih študijah služiti eno leto v katerikoli državni bolnici brezplačno, predno dobe pravico do zdravniške prakse, je zelo težak. Na eni strani trpe mnogi pomanjkanje, na drugi pa pa ne morejo v svoji praksi izpolniti. Da si zboljšajo gnostni in moralni položaj, so ustavili zdravniki-stazisti v nedeljo v Beogradu udruženje.

— Nov železniški most čez Save. Po-sobna komisija je pregledala včeraj teren za zgraditev novega železniškega mostu čez Save pri Zagrebu. Sedanj most je bil zgrajen 1. 1862. in ima samo en tir, pa novem mostu bosta pa speljana dva tira.

— Kongres naših mest. Dne 29. marca se bo vršil v Beogradu kongres naših mest, na katerem bodo delegati razpravljali v prvi vrsti o ustavitev Zveze slovenskih mest. V Zvezbi bi bila bolgarska, poljska, českoslovaška in jugoslovenska mesta. V načelu so zastopniki slovenskih držav svet čas že sklenili ustavitev zveze slovenskih mest in zdaj bo ta sklep praktično izvršen.

— Slovenci v Ameriki. Rodilno Smukovo v kraju Ely, država Minnesota je doletela težka nesreča. Umrla je sletna hčerka Olga, ki je podlegla težkim opelikanam.

— V istem kraju se je v rudniku ponosrednjem 20. januarja Janez Mavrič, 22. januarja je pa zadel kap Janeza Mršnika. — V kraju Milwaukee je 13. januarja preminul Josip Kumprej. Podlegel je raku. Poročna je bila doma iz Ljubljane na Stajerskem. Star je bil 68 let, v Ameriki je biljal že 22 let. — 20. januarja je v istem kraju za vedno zatisnil oči 65 letni Matija Oresnik. Poročni je bil doma iz novomeških okolic. Zapustila je ženo in tri otroke. — 23. januarja je v Milwaukee umrla Frančiška Koklik v starosti 39 let. Zadelo je kap. Poročna je bila doma iz Psate pri Ljubljani. V Ameriki je bivala 17. let. Zapustila je moža in pet nedoraških otrok. — 20. januarja je v Chicagu po kralki in mučni bolezni preminjal Franc Zubakovec. Zapustil je ženo, tri hčerke in enega sina. — V Clevelandu je umrla 19. januarja Marija Gostanova v starosti 32 let. Podlegla je jetiki. Zapustila je moža in tri otroke.

— Jugoslovenska Sokolska Matica, re-estrovana zadruga z omejnim jamstvom v Ljubljani, je začela z živahnjšim delom v zmanjšu svojih pravil, ki jih dajejo možnost, da vsem sokolskim organizacijam dobavljajo vse potrebujoče za pisarniško in upravno delo (tiskovine, enotni pisemski papir, žig, vložni zapisnik itd.). Članstvo, naraščajo in deci preskrbiva slavnostne in televadne kroje, žene kompletne ali samo blago s potrebnimi prstornimi. V zalogi ima knjige in brošure edine in tehnične vsebine, muzikalije, razglednice, diplome, znake itd. V najkrajšem času začne JSM, ki ima svoje prostore v Narodnem domu v Ljubljani (telefon 2543, črk. račun Ljubljana 13831). Ako bo delo JSM našlo dovolj odmeva in razumevanja med Sokolstvom, bo lahko loto za letom nudilo več koristi vsemi članstvu, deci in naraščaju.

— Smrtna kosa. Nemadona je premrila ga. Ana Vogrinc roj. Pogačnik. — Pogreb bo jutri ob 14 ur iz fidej žalosti Hradeckega vas 42, k sv. Kriz. Blag si spomin!

— Luciano Albertini v Jugoslaviji. Znani filmski igralec Luciano Albertini se je mudil do preteklega tedna v naši državi in izdeloval svoj najnovnejši senzacijalni film »Lov za milijonom«. Film so izdelovali v Dalmaciji v etarodavnem Dubrovniku in na nekaterih otokih. Izdelani so bili budi plesniki na morju in na neki lukešnji jahti. V Albertinijevi družbi sta bila znana igralca Harry Hardt in Ernst Veres. Dalmacija jim je zelo ugajala.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta nestanovitno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 12, v Splitu, Sarajevu in Skoplju 9, v Mariboru in Zagrebu 4, v Ljubljani 3.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.6 mm. temperatura je znašala 1.2.

— Smrtna nesreča v Zagrebu. Včeraj dopoldne se je na Jelačičevem trgu prapetila težka nesreča, katere žrtve je postal 19. letni monter mestne elektrarne Branko Strnad. V hiši je bila pokvarjena električna napeljava. Ob 9. dopoldne je Strnad popravil vse električne ure v hiši, potem je pa odšel v kmet. Otok 11 je odšel v kmetstvo po drva. Našla je Strnada neza-

vestnega. Služkinja je takoj obvestila rešilno postajo. Monterji so prepeljali v bolnico, kjer so mu zdravnik z umetnimi dihanjem in injekcijami skušali rešiti življenje, toda ves mihič trud je bil zamiran. Strnad je podlegel poškodbam. Zdravnik so ugotovili, da ga je ubil električni tok.

— Avtomobil do smrti povzeli seljaka. Na državni cesti blizu selca Konjevrat v Dalmaciji se je te dan pritegnila težka nesreča. Potniški avtomobil iz Šibenika je na cesti povzeli seljaka Marka Kostama. Pri nesreči si je Kostam razbil vso glavo. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je štiri ure lezel v argonki, končno pa je poškodbi podlegel. Komisija iz Šibenika je ugotovila, da je nesreča izvir seljak sam.

— Neznanca utopljeno v Pakri. Iz Pakre so te dni med krajevima Pakrac in Lipik potegnali neznanca utopljeno. Truplo so obducirali, pa niso mogli ugotoviti, če je neznanca žrtve zločina ali če se je posreščala. Njene identitete še niso ugotovili.

— Zastrupljenje z lužno raztopino. V Osijku se je včeraj dopoldne radi nesrečne trubezni zastrupila z lužno raztopino 20 letna služkinja Ruža Kovač na stanovanju svoje gospodinje. Prepeljali so jo v bolnico, kjer se borja s smrtno.

— Senzacionalna arretacija beograjskega milijonarja. Beograjska policija je te dni arretirala znanega vinskega veleprodajca Radomira Starčevića, ki ima največjo založbo v Jugoslaviji. Mož je osumljen, da je ponaredil razne lastne in s spremnimi manipulacijami oškodil državo in mestno življenje za več milijonov. Obstali so bile o njegovih spletih obveščene že pred dvema mesečema, in so ga stalno nadzorovale.

— Nedolžna žrtve prepriča. V Šantaviju pri Suboticu so te dni sprati dobrovoljci Špira in Luka Latić ter Jovan Kamber. Med prepričem je Kamber nemadoma potegnil iz žepa samokres in pomeril na Luko Latića. V preprič je tedaj posegel Marinović, ki je hotel iztrzati Kamberja tevolver iz rok. Samokres se le pa nemadoma sprožil in krogla je zadelo Marinovića v glavo. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer je pa kmalu umrl. Policija je Kamberja arretirala. Pri zaslužanju je dejal, da ni hotel Marinoviću ustreliti in da gre samo za nesrečno naključje.

— Mati in hčerka osumljeni detomori. V Banjaluki sta bili te dni arretirani Aleksandar Prečak iz Dubrave in njena mati Marija, obe osumljeni detomori. Hčerka je pred dnevi v bolniči rodila dete, katere je vzel pri odhodu iz bolnice s seboj. Z otrokom se pa ni vrnila domov, inarčev je dejala, da je pri prehodu čez naravnih potok padla in so le dete ubito. Mrtvega otroka je vrgla hale v potok.

— Dve veliki poneverbi. V Srpski Štajerskiji v Bosanski Duboci je bila te dni odprtka veliki poneverbi. Gre za 800.000 Din. Banka je začela v plačilne težkoče, nabolji pa so prijedati vlagatelji, ki so večji del zanki. Iz Banjaluke je odšla v Bosansko Duboco komisija, ki bo afero preiskala. — Poročali smo že o veliki poneverbi direktorja podružnice zagrebške Pravatsko-slavonske banke v Velikem Bečkereku Maršala, ki je osumljen poneverbi. V Špiri je začela 1. januarja preminula Josip Kumprej. Podlegel je raku. Poročna je bila doma iz Ljubljane na Stajerskem. Star je bil 68 let, v Ameriki je biljal že 22 let. — 20. januarja je v istem kraju za vedno zatisnil oči 65 letni Matija Oresnik. Poročni je bil doma iz novomeških okolic. Zapustila je ženo in tri otroke. — 23. januarja je v Milwaukee umrla Frančiška Koklik v starosti 39 let. Zadelo je kap. Poročna je bila doma iz Psate pri Ljubljani. V Ameriki je bivala 17. let. Zapustila je moža in pet nedoraških otrok. — 20. januarja je v Chicagu po kralki in mučni bolezni preminjal Franc Zubakovec. Zapustil je ženo, tri hčerke in enega sina. — V Clevelandu je umrla 19. januarja Marija Gostanova v starosti 32 let. Podlegla je jetiki. Zapustila je moža in tri otroke.

— Izjava. Z ozirom na članek o modi drami »Mona Gabrijela« v »Slov. Narod« dne 14. II., kjer anonimni pисec namigava, da so nastopajoče osebe »hatec pobrane iz sodobnega življenja, ugotovljam, da so te osebe plod moje fantazije. — Ivan Mrak, dramatik.

Iz Ljubljane

— Smrtni odišči sportnike. Včeraj je v cvetu let umrla odiščna sportnica Milena Privščekova, bivša članica SK Ilirje, zdaj Atene. Pokojna je bila ena naših najboljših hrenas, nastopal je ponovno v prvih družinah Ilirje in Atene ter opetovanje tudi v representantnih tekma. Podlegla je angini. Bodi ji ohranjen trajen spomin!

— Film »V skalovju, snegu in večnem ledu« se predvaja danes ob 14. uri popoldne in ob 21. uri v kinu Ljubljanski dvor, na kar opozarjamo še enkrat vse abiniste. Rezervirane vstopnice naj se dvignete do 20. ure v pisarni kinopravne. — TK Skala.

— Zdravstveno predavanje. Jutri 19. t. m. bo predaval v dvorani »Delavske zbornice« Specjalista za ženske bolezni in porodništvo dr. Mira Finkova. Svet pre-davanja: Porod. — Sklopčne slike. Vabljene samo ženske. Začetek točno ob 20.

— Podružnica »Sadarskega in vrtinarskega društva« v Ljubljani priredi v sredo 19. t. m. ob 20. uri predavanje v šentjakobski soli. Predaval bo naš sadarski strokovnjak g. M. Humek o obrezovanju prtičnega sadnega drevesa.

— Predavanje: »Ljubljanski vrtnari vabi vse svoje člane in prijatelje na članici sestanek, ki bo jutri ob 20. v glasbeni dvorani moškega udruženja v Ljubljani. Predava branč Angelco Cerkvenik.

— Vrtinarski tečaj. Podružnica Sadarskega in vrtinarskega društva priredi ob 24. do 28. t. m. vsak dan ob 19. do 21. v Šofi pri Sv. Jakobu petdnevni vrtinarski tečaj na naslednjem sporednu: 24. t. m. priprava

zemlje, gnjanje, kolobarjenje, semenarstvo, setev, presjanje, obdelovanje (predavatelj M. Humek); 25. t. m. pridelovanje salate, špinata in čebulnic; (predavatelj Fr. Kafol); 26. t. m. pridelovanje kavušnic in korenaste zelenjavje (predavatelj A. Skulj); 27. t. m.: pridelovanje stročnic, bučnic, paradižnikov itd. (predavatelj A. Lap); 28. t. m.: pridelovanje beluša ali šparglja, artičk, kardina in ditarških zelišč (predavatelj J. Strekelj). Udeležba je brezplačna, vendar naj se namestavljajo udeleženci z dopisom o čimprej pripravljeno na podružnico v Zvonarski ulici št. 11.

PLES Jadranske Straže v narodn. nošah 22. februar. Union

— Danas predavanje ZKD. Drevi ob 20. bo v kazenski dvorani predaval prof. dr. Kuščar o kraških tamah in življenju v njih. Predavanje bo pojasnilo 50 sklopčnih slik.

— Organizacija jugoslovenskih emigrantov (Orjen) Ljubljana. Opozarjam člane, da se vrši v četrtek 20. t. m. ob 20. društveni sestanek v prostoriji »Preporoda« (Arena narodnega doma). Ker se bo razpravljalo o važnih društvenih zadevah, prosim, da se člani sestanka sigurno in točno udeležijo. Predsednik.

— Koncert železničarskega glasbenega društva »Sloga« v ljubljanski francoski cerkvi. V pondeljek, 24. t. m. ob 8. uri zvečer priredi pevski zbor železničarskega društva »Sloga« v Francoski cerkvi koncert s sledčim sporedom: Mališnik: Slike iz Svetih dežel za soli, mesni zbor, orkester in orgle. 2.) Davies: Solemn Melody za godalni orkester in orgle. 3.) Šaša Samel: Slavnostna starovenska maša za petroglasni mešani zbor, soli, orkester in orgle. Koncert dirigira g. Henric Svetel. Predpredavanje vstopnice v Mestni knjižnici.

— Kongres Štud. Male Antante v Pragi. Vsi oni, ki so se pridružili za kongres Štud. Male Antante v Pragi naj se še danes ali najkasneje zglobovijo v svetovni sobi radi kolektivnega potnega lista.

Otroška maškarada Atene.

Približno nedelje kar cela Ljubljana v dvorani Kazino gotovo bo zbrana. Vrši se popularni otroški pleš, nad vse bo ta srčan, zabaven zares. Le čutite, kaj vse bomo sedeli tam, prekrasne so maske se javite nam: Bo kuharček zali s Pepečko krambal ter dimnikar malci se s palčki igraje; bo medved pričel Godravljaku tekmar, na turbu sedeli mu poročni bo Škari. Gotovo bo prizna že tja Pičereta; vsakogar očara ta malo kostka. In praciozni, odet v rokoko, z elegantno fransko prizadlja se bo, pripravile so se že štiri skupine; deset je bil, predem kaže sedem namino. Za mareškaterja jag maslo še vsem, za vsega, seveda, izdati ne smem. Zabave te nitko naj ne zamisli! V pisarni Atene vabilo dobi

(Družinska c. 1a V.)

Iz Celja

— Uboj v Novi cerkvi. V nedeljo zvečer je v silni plameni prav za prav brez vratka težkega povoda zabolzel z nožem v vrat 32-letni čevljarski Mihail Smrečnik iz Novo cerkve sred domačev 40-letnega uradnika Franca Kuglarja iz Vošnjaka. Prerezal mu je žilo odvodnik in Kuglar je po 3-urnih mukah umrl. Smrečnik so včeraj dopoldne vodniški orodniki arretrali in ga odpetali v celjske sodne zapore.

— Najden pes. K posestniku Antonu Tomšanu v Košnici se je pred dnevi zatekel celovski ptica volčje pasme, ki nimata na ovratniku nobene znamke. Lastnik naj se zgodil na omenjeni naslov.

— Preglasna poslovnica. V nedeljo zvečer sta bila arretirana židarski pomočnik Egidi P. in delavec Jurij P., ker sta kašala nočni mjer. Do iztremljenja sta bila spravljena v politički zapor.

— Radikalna kurac v Celju. Jutri zvečer bodo gostovali v celjskem mestnem gledališču Marjborčani z dr. Dobovščikovo 3-dejansko burko »Radikalna kurac«. Po možnosti naj se občinstvo, ki namerava posjetiti to predstavo, nabavi vstopnice že v predprodaji v knjižarni Gorčičar & Leskovsek, da ne bo na večer predstave nepotrebno prehranja pričakovanih blagajnik.

— Najden pes. K posestniku Antonu Tomšanu v Košnici se je pred dnevi zatekel celovski ptica volčje pasme, ki nimata na ovratniku nobene znamke. Lastnik naj se zgodil na omenjeni naslov.

— Reproducirana glasba. Časovna napoved, bora, reproducirana glasba. 13.00: Časovna napoved, bora, reproducirana glasba. 13.30: Iz današnjih dnevnikov. 17.30: Koncert Radio-orkestra: 18.30: Otroški kočiček, radio-teka. 19.00: Podobe iz slovenske literarne zgodovine. 19.30: Dr. Lebel, Francoččina. 21.00: Koncert Radio-orkestra. 22.00: Časovna nap

Marcel Proust

62

Seržant Diavolo

Roman

Zdaj je bilo jasno, da lepa bankirjeva vdova, po kateri je tako hrepel, ni nihče drugi, nego vohunka pač, zločinka, ki ga je v hotelu ranila in ki je najbrž pomagala ugrabit Beatrico.

V divji jezi je Maxime za'kripl z gobmi in stisnili pesti. Prestrašena vohunka je odskočila k steni. Maxime jo je najbrž pogledal, rekoč:

— Vi!... Vi! To ste bili vi!

In ljubljavi prizor se je nenadoma spremenil v vihar ogrožanja in jeze. Seržant Diavolo je planil k vohunki v črnem trikuju in jo zgrabil za vrat.

Bivši plemič je v silni jezi pozabil, da ima pred seboj žensko. Trešeči jo je ob tla in ji pokleplnil na prsa. Z roko je odpaval njen triko, da bi našel bodalo, katerega sledove je nosil na zapestju.

In res je kmalu našel bodalo. Dvignil je roko in zamahnil z ostro brušenim bodalom nad Magdaleno.

Beatricin brat je hotel takoj zadostiti pravici in rešiti človeško družbo tega strupenega gada, ki je pičil, kogar je le mogel.

Toda v hipu, ko je hotel zasaditi Magdaleni bodalo v prsa, je lepa vohunka prestrašeno zajecala:

— Usmilite se me!... Prizanesite mi!

Maximu je obstala roka v zamahu. Magdalena je vedela, da mora izrabiti treti tekot, če noče umreti.

— Ce mi prizanesete, vam povem, kje je Beatrice. — je nadaljevala.

Te besede so vplivale na Maxima tako, da mu je roka omarmila.

— Govori! — je zakričal ves iz sebe.

Ceprav ji je klečal na prsih, je vohunka jecljaje povedala Maximu, kje je nesrečna Beatrice. Pokazala mu je omarmico v steni, za katero so bila tajna vratca. Naučila ga je, kako se odpirajo. Povedala mu je tudi, kje so spravljeni ključi.

Komaj je Maxime de Fribus zvedel, kje je njegova sestra in kako se pride do nje, je izpustil prestrašeno Magdaleno in planil k omarmici.

Bil je sicer zelo razburjen, vendar pa ni preslišal nobene besedice. Magdalena je iztrgal električno svetilko, katero je nosila vedno za pasom. Takoj je nasel pot v podzemje in kmalu je klečal pri svoji sestri. Vzel jo je v naročje. Nesrečno Beatrice je bilo hrepeneje po rešitvi tako izmučilo in strlo, da je ležala že več ur onesveščena.

Maxime je nastavil uho na njena prsa. Prepričal se je, da srce še bije.

Dvignil je onesveščeno sestro in jo odnesel iz kleti. Spotoma jo je poljubljal na celo, da bi se zdramila iz omejivec.

Ko je prispeval v Magdaleno stanovanje in položil Beatrico na posteljo, kjer se je začela kmalu prebuhati, je ves presečen opazil, da je stanovanje prazno in vrata odprta.

Vohunka je bila izrabila njegovo odstopnost in pobegnila.

To ga pa ni motilo. Zadostovala mu je prijetna zavest, da je našel Beatrico živo in zdravo, kajti vedel je dobro, da bosta mladost in ljubezen kmalu premagali vse posledice prečutnih moči in trpljenja v strašni ječi.

Zmočil je sestri čelo z mrzlo vodo in ko je slednji odprla oči, je dejal ves srečen:

— Prebudi se, Beatrice! Tvoje trpljenje je končano. Vrni se v srečno življenje.

— Kje je ta podla ženska? — je vprašala Beatrice prestrašeno.

— Zdaj se je ni treba več batiti.

— A Boris?

— Kmalu se vrne in nikoli več te ne zapusti.

— A ti, Maxime? Me zapustiš?

Maxime ni vedel, kaj bi odgovoril na to vprašanje.

— Drugo jutro se je Maxime de Fribus poslavljal od Nizze.

Bil je nelzprosen. Nič ni pomagalo prigovarjanje njegove sestre, zmanjšalo mu je polkovnik de Royalioje obeta, da mu izposluje podaljšanje dopusta.

— V Nizzi nimam zdaj kaj početi, — je ponavjal z glasom, ki pa ni zvenel posebno prepricovalno.

Polkovnik de Royalioje, Yveta, Monika in Beatrice so spremili seržanta Diavola do vlaka. Maxime se je na kolodvoru prisrčno poslovil od sestre in ji dejal, da mu je zelo žal, da pred odhodom ne more objeti Borisa Kantemira.

— Na vse strani sem brzojavil. Poskrbel sem, da se Boris čim prej vrne k tebi. Prepričan sem, da ti ne bo treba dolgo čakati.

Maxime je govoril tudi s polkovnikom de Royalioje, ki je bil že na vse zgodaj zjutraj na policijskem komisariatu. Tam je zvedel zanimive novice in na kolodvoru je povedal vse seržantu Diavolu.

Organji postave so bedeli. Magdalena de Vaulnes je hotela pogbeniti, pa ni prišla daleč.

Njen opis so poslali na vse strani, kajti poticisti so našli v razvalinah orientalske vile nove dokumente, iz katerih je bilo razvidno, da vohunka prala ni nihče drugi, nego Magdalena de Vaulnes, ki je bila prispevala v Nizzo z baronom Landry, Vürfom.

Tako so begunko ateritali še iste noči v hipu, ko je prišla na kolodvor, kjer je hotela vstopiti v vlak in se odpeljati daleč od dežele, v kateri ni bila več varna.

Vürf zadene nedvomno kmalu ista usoda, kakor njegovo ljubico. Videč, da ni več pomoči, je povedala Magdalena policiji vse, kar je vedela o baronu in njegovem potovanju v Anglijo.

Njena perverzna duša se ni mogla sprizagniti z misijo, da bi ušel zaslужeni kazni mož, ki jo je bil palnat v nešreco.

— Tudi to je vaše delo, dragi prijatelji — je zaključil polkovnik svoje povedovanje.

Maxime je skromno zamahnihil z ro-

ko. Njegov obraz je bil še vedno melanholičen.

Vlak je bil že napovedan in okrog seržanta Diavola so mnoge oči komaj zadrževali solze. Kar je stopila k jumu tujske legije Yveta z velikim šopkom rož.

— Vzemite ta šopek, gospod. To je skromen izraz naše hvaležnosti. Rož vas bodo spremile na dolgem potovanju.

Maxime je bil tako ginjen, da sploh ni mogel odgovoriti. Tolike hvaležnosti in pozornosti ni pričakoval.

Predno je pa odpotoval iz Nizze, ga je cakalo še eno prijetno presečenje. Vlak, s katerim se je hotel odpeljati, je prisopihal na kolodvor in še predno se je ustavil, je Beatrice radostno vzliknila:

— Boris!

Srečno naključje je hotelo, da je knez opustil iskanje barona Vürfa po Madžarskem, ker se je bil prepričal, da je na napačni poti.

Potoval je z nekim Vürfovim rojakom in ta mu je povedal, da baron Vürf še nikoli ni prestopal madžarske meje, kajti na Madžarskem je bil per contumaciam obojen zaradi sleparji.

Zato se je Boris takoj napotil nazaj, Da bi ne izgubljal časa, se je vrnil v Nizzo z letalom.

Cim je prispel v Nizzo, je hotel v hotel "Imperia", kjer je vedel, kaj se je bilo zgodilo. In zdaj je skočil na kolodvor iz vagona baš pravočasno, da se je lahko poslovil od Maxima de Fribuse.

Toda prva skrb mladega kneza je bila objeti dražestno ženo, po kateri je tako hrepenal.

Ljubezen je imela prednost pred prijateljstvom, kakor jo ima vedno.

Vlak je stal v Nizzi samo nekaj minut. Kmalu se je približal trenutek, ko je moral seržant Diavolo vstopiti v svoj kupe. Segej je vsem v roke in vsi so mu želeli srečno pot.

— Na svinjenje!... Na svinjenje! — so klicali za njim, ko se je začel vlak premikati.

Maxime bi bil rad odgovoril:

— Zbogom!

Toda smilil so se mu oni, ki so ga tako ljubeče spremili s pogledi.

Vlak je odpeljal.

Nagnjem skozi okno ni odvrnil seržanta Diavola pogleda od grofa de Royalioje, njegove žene, Yvete, Borisa in Beatrice, stojecih na peronu.

Zadnjia slika dragih bitij, katerim je rešil čast in srečo, je bil pogled na kneza Borisa Kantemira, ki je objel Beatrico in se napotil z njo v novo, srečno življenje. Tu slika je vzel Maxime de Fribuse s seboj na bojišče.

— Ljubezen! — je dejal zamišljeno in sedel v kot.

In ker se je ta hip najbrž spomnil lepe vohunkine, v katero je bil zaljubljen, je pomisli, kako se mu je izsalil tudi ta poskus in zamriral je:

— Ljubezen!... Da, toda zame je ni!

Junak tujske legije ni hotel pokazati sopotnikom, da bije v svojem srcu hud boj.

Vzel je torej šopek, katerega mu je prinesla Yveta na kolodvor, zakril si je z njim obraz, kakor bi hotel poduhati rože, v resmici jih je pa namakal s solzami...

Konec.

Na maškaradi.

— Ze zopet se mi bliža ta vsiljiva uverga, ki me neprestano zalezuje. Kaj praviti, kako bi se ga odkrijala, draga prijateljica?

— Odloži masko.

Genijalnost se podeduje

Nadarjenost je pogosto plod križanja poedincev in plemen — Podlaga genijalnosti je nekaj demonskega

Znanost išče prav tako zvezne med lesnimi in duševnimi zdravjem, kakor med genijalnostjo in biološkim ustrojem. To zvezno priznava brez pridržka Ernst Kreschmer v svoji knjigi »Genijalni ljudje«. V postanku genija vidi dva činitelja — nadarenost in psihopatično primes, oboje na podlagi dednosti. S statističnimi podatki, zbranimi v šolskih spričevalih, je Peters ugotovil, da so otroci visoko nadareniji roditeljev še za tretjino bolj nadarenji od roditeljev. Manj nadarenji roditelji imajo še manj nadarenje otroke. Wood je ugotovil, da je imel izmed 3500 odličnih Američanov vsak peti odličnega sorodnika. Goethe je imel med svojimi predniki Cranacha, Schellinga Hölderlin, Uhland, Hauff, Hegel in Mozart, imajo skupini rodbinov. Znane so odlične rodbine slikarjev, skladateljev, matematikov, zdravnikov itd. Nadarenost je pogosto plod križanja poedincev in plemen. Čistokrvni severni Nemci imajo malo genijalnosti, medtem ko so etni Nemci mnogo.

Kreschmer trdi, da je podlaga genijalnosti nekaj demonskega, psihopatičnega. Po njegovem mnenju so bili psihiopati filozofa Rousseau in Nietzsche, naravoslovca Newton in Robert Mayer, vojskoveda Blücher, pesnika Tasso, Kleist, Hölderlin, K. F. Mayer, Lenau, Maupassant, Dostoevski in Strindberg, slikarja Rehnel in Van Gogh ter skladatelja Schumann in Hugo Wolf. Težko psihopatične osobnosti so bile Michelangelo, Byron, Grillparzer in Platen. Temu se pridružuje še podobnost nadnosti genijalnih in poznejne socijalno ekscentričnih ljudi. Znan je Bismarckov izrek: »Ali bom največji lump, ali pa prvi mož Prusije.«

Kreschmer demonstrira svojo tezo na rodbini pesnika Goetheja, katerega oče, sestra in sin so bili duševno bolni. Goethe sam je bil manjši. Bismarck je imel večkrat hude živčne napade, po telesu je bil orjak, po močganju pa nevrastenik. Kreschmer prišteva tudi fiksne ideje med bistvene elemente genije. Slavni fizik Robert Mayer je prišel že kot 10 letni doček pri opazovanju milina na vprašanje vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topotnega ekvivalenta. V času, ko je pisal razpravo o svojem zakonu ohranitve energije, je razbijal počitstvo, trgal oblike in odgovarjal na vprašanja vzdrevanja in premembre fizikalne sile, kot 26 letni zdravnik na parniku je prišel na idejo mehaničnega topot